

**WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA
W POZNANIU**

**INFORMACJA
O STANIE ŚRODOWISKA I DZIAŁALNOŚCI KONTROLNEJ
WIELKOPOLSKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
INSPEKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA
W POWIECIE ŚREDZKIM
W ROKU 2013**

Opracowanie:

*Wydział Monitoringu Środowiska
pod kierunkiem Marii Pułyk
Wydział Inspekcji
pod kierunkiem Małgorzaty Koziarskiej*

Zatwierdził:

Z up. WIELKOPOLSKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
INSPEKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA

mgr Hanna Kończal
Zastępca Wielkopolskiego Wojewódzkiego
Inspektora Ochrony Środowiska

Poznań, czerwiec 2014

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	5
2. WYBRANE CECHY POWIATU	6
3. STAN ŚRODOWISKA	9
3.1. Monitoring jakości powietrza.....	9
3.2. Monitoring jakości wód.....	10
3.2.1. Monitoring jakości wód powierzchniowych.....	10
3.2.2. Monitoring jakości wód podziemnych.....	13
3.3. Monitoring jakości gleby i ziemi.....	14
3.4. Monitoring hałasu.....	15
3.5. Monitoring pól elektromagnetycznych	15
3.6. Monitoring gospodarki odpadami	16
3.7. Podsumowanie i wnioski.....	18
4. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA	21
5. POWAŻNE AWARIE	22
6. PODSUMOWANIE WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI KONTROLNEJ I POWAŻNYCH AWARII	23

1. WPROWADZENIE

Opracowanie ma na celu przedstawienie stanu środowiska oraz wyników działalności kontrolnej Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska na terenie powiatu średzkiego w roku 2013. Do jego przygotowania wykorzystano badania własne WIOŚ w Poznaniu, wyniki badań będące w posiadaniu WIOŚ oraz ustalenia z kontroli użytkowników środowiska, prowadzonych przez inspektorów WIOŚ.

Ostateczna ocena stanu środowiska w 2013 roku jest w trakcie opracowywania i po weryfikacji przez GIOŚ zostanie opublikowana w IV kwartale 2014 roku w „Raporcie o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2013”.

Bieżące informacje dotyczące stanu środowiska na terenie całego województwa wielkopolskiego znaleźć można na stronie internetowej www.poznan.wios.gov.pl.

Zadania w zakresie ochrony przyrody, w tym ustanawianie form ochrony przyrody oraz sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem określonych ustawą zakazów w stosunku do tych form, realizuje Regionalny Konserwator Przyrody.

2. WYBRANE CECHY POWIATU

Powiat średzki położony jest w centralnej części województwa wielkopolskiego, obejmuje obszar o powierzchni 624 km², a zamieszkują go 56925 osoby (stan na dzień 31.12.2013, wg GUS). Według podziału fizyczno-geograficznego J. Kondrackiego powiat ten położony jest:

- w makroregionie Pojezierze Wielkopolsko-Kujawskie: mezoregion Równina Wrzesińska oraz
- w makroregionie Pradolina Warciańsko-Odrzańska: mezoregion Kotlina Śremska.

Gospodarka powiatu ma charakter rolniczo-przemysłowy; użytki rolne zajmują około 74% powierzchni.

Administracyjnie powiat podzielony jest na:

- jedną gminę miejsko-wiejską: Środa Wielkopolska,
- cztery gminy wiejskie: Dominowo, Krzykosy, Nowe Miasto nad Wartą, Zaniemyśl.

Ponad 93,3% ludności powiatu korzysta z sieci wodociągowej, a 62,8% z sieci kanalizacyjnej (stan na dzień 31 grudnia 2012, dane wg GUS).

W ewidencji WIOŚ w Poznaniu znajdują się 53 mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków eksploatowane na terenie powiatu średzkiego. Dane o ilości ścieków komunalnych pochodzą z *Wykazów zawierających zbiorcze zestawienia informacji o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat.*

Lp.	Gmina	Miejscowość/Eksploatujący	Obszar obsługiwany	Ilość ścieków w roku 2013 /m ³ /
1	Dominowo	Murzynowo Kościelne Urząd Gminy Dominowo	Murzynowo Kościelne	7659
2		Giecz Urząd Gminy Dominowo	Giecz	4102,4
3		Chłapowo Zakład Usług Komunalnych w Dominowie	Dominowo, Chłapowo	25289
4		Zberki Zakład Usług Komunalnych w Dominowie	Zberki	4027
5	Krzykosy	Sulęcinek Gmina Krzykosy	cała gmina	53621
6	Nowe Miasto nad Wartą	Nowe Miasto nad Wartą Gmina Nowe Miasto nad Wartą	Nowe Miasto	50418
7		Klęka Gmina Nowe Miasto nad Wartą	Klęka, Aleksandrów, Wolica Kozia, Wolica Nowa,	69297
8		Chocicza Gmina Nowe Miasto nad Wartą	Boguszyn (część skanalizowana), Kolniczki, Utrata, Komorze, Teresa, Chocicza	85130
9	Zaniemyśl	Łękno Zakład Gospodarki Komunalnej	cała gmina	172555
10	Środa Wlkp.	Chwałkowo / Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Wodociągów i Kanalizacji w Środzie Wielkopolskiej	Miasto Środa Wlkp. Kijewo (część wsi), Janowo, Dębicz, Mączniki, Chwałkowo (część wsi w pobliżu oczyszczalni)	1637101
11		Koszuty	Koszuty	14646
12		Słupia Wielka	Słupia Wielka	11985
13		Szlachcin	Szlachcin	8187
14		Winna Góra	Winna Góra	8153,8
15		Zdziechowice	Zdziechowice-Pławce	15598
16		Annapole	Annapole	1624
17		Brzezie	Brzezie	1974

Lp.	Gmina	Miejscowość/Eksplloatujący		Obszar obsługiwany	Ilość ścieków w roku 2013 /m ³ /
18		Bieganowo		Bieganowo	4018
19		Brodowo A		część Brodowa	6928
20		Brodowo B		Część Brodowa	4492
21		Brzeziny		Brzeziny	999
22		Chocicza		Chocicza	2201
23		Chudzice		Chudzice	1571
24		Chwałkowo		Chwałkowo	1221
25		Czarne Piątkowo		Czarne Piątkowo	1941
26		Dębiczek		Dębiczek	2299
27		Grójec		Grójec	679
28		Grzymisławki		Grzymisławki	7852
29		Januszewo		Januszewo	2783
30		Kijewo		Kijewo	855
31		Koszuty Huby		Koszuty Huby	5452
32		Marianowo Brodowskie		Marianowo Brodowskie	1526
33		Nadziejewo		Nadziejewo	5112
34		Olszewo		Olszewo	2683
35		Pętkowo		Pętkowo	4021
36		Pierzchno		Pierzchno	1457
37		Połazejewo		Połazejewo	4930
38		Romanowo		Romanowo	6058
39		Ruszkowo		Ruszkowo	2967
40		Starkówiec Piątkowski		Starkówiec Piątkowski	3683
41		Starkówiec Piątkowski + Czarne Piątkowo		Starkówiec Piątkowski, Czarne Piątkowo	672,8
42		Strzeszki		Strzeszki	6516
43		Szlachcin Huby		Szlachcin Huby	651
44		Tadeuszewo		Tadeuszewo	911
45		Topola		Topola	2988
46		Ulejno		Ulejno	619
47		Włostowo		Włostowo	1269
48		Zielniczki		Zielniczki	1285
49		Zielniki		Zielniki	3983
50		Żabikowo		Żabikowo	657
51	Środa Wlkp.	Jarosławiec	Spółdzielnia Mieszkaniowa Jarosławiec	Jarosławiec	34839
52	Środa Wlkp.	Kijewo	Dusar Industrie Sp. z o.o.	Kijewo	2366
53	Środa Wlkp.	Słupia Wielka	Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych	Słupia Wielka	10197

Ponadto w ewidencji WIOŚ w Poznaniu znajduje się 10 oczyszczalni eksploatowanych na terenie gminy Środa Wielkopolska, o ilości ścieków ok. 500 m³/rok.

Powiat średzki wchodzi w skład Regionu VI gospodarki odpadami komunalnymi w województwie wielkopolskim. Regiony zostały wydzielone w „Planie gospodarki odpadami dla

województwa wielkopolskiego na lata 2012-2017” uchwalonym przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego w dniu 27 sierpnia 2012 r. Wielkopolskę podzielono na 10 regionów, w których wyznaczono regionalne i zastępcze instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych.

Region gospodarki odpadami komunalnymi to określony w wojewódzkim planie gospodarki odpadami obszar zamieszkiwany co najmniej przez 150 000 mieszkańców. Regionem gospodarki odpadami komunalnymi może być też gmina licząca powyżej 500 000 mieszkańców.

Regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) to zakład zagospodarowania odpadów o mocy przerobowej wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego przez co najmniej 120 000 mieszkańców, spełniający wymagania najlepszej dostępnej techniki lub technologii.

W roku 2013 w Regionie VI regionalną instalacją była mechaniczno-biologiczna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych w Witaszyczkach, gmina Jarocin, a instalacjami przewidzianymi do zastępczej obsługi Regionu VI: sortownie odpadów w Mateuszewie (gmina Śrem) i w Pławcach (gmina Środa Wlkp.); kompostownie w Mateuszewie, w Elżbietowie (gmina Nowe Miasto nad Wartą), w Cielczy (gmina Jarocin); składowiska odpadów w Mateuszewie, w Witaszyczkach (gmina Jarocin), w Brzóstkowie (gmina Żerków), w Smogorzewie (gmina Piaski), w Nadziejewie (gmina Środa Wlkp.).

Od maja 2014 r. regionalną instalacją jest składowisko odpadów (kwatery nr 3) w Witaszyczkach, a instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych w Witaszyczkach jest instalacją zastępczą, pozostałe instalacje do zastępczej obsługi pozostają bez zmian.

Na terenie powiatu w 2013 r. funkcjonowała jedna kompostownia i jedna sortownia, odpady komunalne przyjmowane były na jednym składowisku odpadów.

Gminy powiatu średzkiego należą do Porozumienia Międzygminnego w Jarocinie” realizującego w ich imieniu zadania z zakresu zagospodarowania odpadów komunalnych:

Gminy należące do porozumienia	Zadania
Jarocin, Jaraczewo, Kotlin, Nowe Miasto nad Wartą, Żerków, Krzykosy, Czermin, Gizałki, Dobrzyca, Chocz, Borek Wlkp., Zaniemyśl, Książ Wlkp., Środa Wlkp., Piaski, Dominowo, Kórnik, Śrem.	<ul style="list-style-type: none"> - Opracowanie i stworzenie wspólnego systemu gospodarki odpadami dla stron Porozumienia, w tym aktualizacje planów gminnych dla obszaru gmin wchodzących w skład Porozumienia, - Budowa Zakładu Zagospodarowania Odpadów (ZZO) Jarocin z siedzibą w Witaszyczkach, - Przeprowadzenie procesu inwestycyjnego polegającego na budowie ZZO Jarocin z siedzibą w Witaszyczkach, - Nadzór nad funkcjonowaniem wspólnego systemu gospodarki odpadami i osadami ściekowymi.

3. STAN ŚRODOWISKA

3.1. MONITORING JAKOŚCI POWIETRZA

W roku 2013 jakość powietrza na terenie powiatu średzkiego monitorowano w jednym punkcie w miejscowości Murzynowo Kościelne, metodą pasywną (metoda wskaźnikowa) polegającą na miesięcznej ekspozycji specjalnie przygotowanych próbników, zawieszonych na wysokości około 1,5 metra i oznaczaniu zanieczyszczeń raz na miesiąc. Metodą tą prowadzono badania stężeń dwutlenku siarki i tlenków azotu. Badania są kontynuowane w roku 2014.

Z badań przeprowadzonych w roku 2013 wynika, że uzyskana wartość średnia dla roku dla dwutlenku siarki wyniosła $7,0 \mu\text{g}/\text{m}^3$, a dwutlenku azotu - $22,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Ocenę jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2013 wykonano zgodnie z podziałem województwa na strefy, gdzie strefę stanowi:

- aglomeracja miasta Poznań,
- miasto Kalisz,
- strefa wielkopolska.

Powiat średzki jest elementem składowym strefy wielkopolskiej.

Celem rocznych ocen jakości powietrza jest:

- określenie jakości powietrza w strefach;
- wskazanie ewentualnych przekroczeń standardów jakości powietrza, poziomów docelowych i poziomów celów długoterminowych;
- wskazanie prawdopodobnych przyczyn ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń.

Oceny jakości powietrza w strefach dokonano z uwzględnieniem dwóch grup kryteriów: ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin. Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

- do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych;
- do klasy B – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji;
- do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalny i poziomy docelowy.

Ocena pod kątem ochrony zdrowia

Do oceny jakości powietrza w strefie wielkopolskiej pod kątem ochrony zdrowia wykorzystano pomiary wykonywane na terenie strefy oraz wyniki modelowania matematycznego. Wartości otrzymane w roku 2013 w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych pozwoliły na zakwalifikowanie strefy, a więc i powiatu średzkiego, do poniższych klas:

- do klasy A – dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu, ozonu, pyłu $\text{PM}_{2,5}$ oraz metali oznaczanych w pyłe PM_{10} .
- do klasy C – dla pyłu PM_{10} i benzo(a)pirenu oznaczanego w pyłe PM_{10} . W przypadku pyłu PM_{10} podkreślić należy, że generalnie odnotowywane są przekroczenia dopuszczalnego poziomu dla 24-godzin, jednak w roku 2013 stwierdzono przekroczenie stężenia średniego dla roku na stanowisku w Nowym Tomysłu.

Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy / powiatu	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
	NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	pył PM _{2,5}	pył PM ₁₀	BaP	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
wielkopolska / powiat średzki	A	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	A

Ponadto stwierdzono przekroczenie wartości normatywnej ozonu (120 µg/m³) wyznaczonej jako poziom celu długoterminowego. Termin osiągnięcia poziomu celu długoterminowego określono na rok 2020.

Ocena pod kątem ochrony roślin

Do oceny jakości powietrza w strefie wielkopolskiej pod kątem ochrony roślin wykorzystano pomiary wykonywane na terenie strefy oraz wyniki modelowania matematycznego. Wartości otrzymane w roku 2013 w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych i poziomu docelowego pozwoliły na zaklasyfikowanie powiatu, będącego składową strefy wielkopolskiej do klasy A.

Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy / powiatu	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		
	SO ₂	NO _x	O ₃
wielkopolska / powiat średzki	A	A	A

Ponadto stwierdzono przekroczenie wartości normatywnej ozonu (6000 µg/m³×h) wyznaczonej jako poziom celu długoterminowego. Termin osiągnięcia poziomu celu długoterminowego określono na rok 2020.

3.2. MONITORING JAKOŚCI WÓD

3.2.1. MONITORING JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Badania stanu wód w 2013 roku w oparciu o „Program Państwowego Monitoringu Środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2013–2015”.

Przedmiotem badań monitoringowych jakości wód powierzchniowych są jednolite części wód powierzchniowych (JCW). Pojęcie to, wprowadzone przez Ramową Dyrektywę Wodną, oznacza *oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych*.

Zgodnie z zapisami Ramowej Dyrektywy Wodnej do roku 2015 należy osiągnąć dobry stan wszystkich wód.

Program monitoringu wód na terenie województwa realizowany jest w ramach:

- monitoringu diagnostycznego (MD) z częstotliwością raz na 6 lat – pełny zakres badań,
- monitoringu operacyjnego (MO) z częstotliwością raz na 3 lata lub corocznie (wyłącznie w zakresie substancji szkodliwych dla środowiska wodnego, dla których odnotowano przekroczenia norm w latach wcześniejszych) – ograniczony zakres badań,
- monitoringu obszarów chronionych (MOC) z częstotliwością raz na 3 lata lub corocznie (wyłącznie dla wód przeznaczonych do spożycia) – ograniczony zakres badań.

Na terenie powiatu średzkiego wyznaczono jednolite części wód płynących:

- Moskawa do Wielkiej,
- Moskawa od Wielkiej do ujścia,

- Kanał Bobrowski,
- Brodek,
- Baba,
- Kanał Roguski,
- Miłosławka od Kanału Połczyńskiego do ujścia,
- Warta od Lutyni do Moskawy,
- Głuszynka,

oraz jednolite części wód stojących:

- Jezioro Raczyńskie,
- jezioro Jeziory Wielkie.

Wyznaczone JCW płynące reprezentują różne typy abiotyczne:

- 16 – potok nizinny lessowy lub gliniasty,
- 17 – potok nizinny piaszczysty,
- 20 – rzeka nizinna żwirowa,
- 21 – wielka rzeka nizinna,
- 25 – ciek łączący jeziora.

JCW stojące zaliczono do typu abiotycznego 3b – są to jeziora o wysokiej zawartości wapnia, niestratyfikowane, o dużym wpływie zlewni na jakość wód.

Program monitoringu wód powierzchniowych na terenie powiatu średzkiego w roku 2013 obejmował JCW:

- Moskawa od Wielkiej do ujścia – punkt zlokalizowany na obszarze powiatu średzkiego w miejscowości Kępa Wielka (1,5 km biegu rzeki), badania wykonywane w ramach monitoringu operacyjnego w zakresie substancji szkodliwych dla środowiska wodnego, dla których odnotowano przekroczenia norm w latach wcześniejszych;
- Kanał Roguski – punkt zlokalizowany na obszarze powiatu średzkiego, w miejscowości Boguszynek (2,5 km), badania wykonywane w ramach monitoringu operacyjnego i monitoringu obszarów chronionych – wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych;
- Jezioro Raczyńskie – badania prowadzone w ramach monitoringu operacyjnego.

Ocena stanu wód powierzchniowych

Na ocenę stanu wód składa się ocena stanu lub potencjału ekologicznego oraz ocena stanu chemicznego. Stan wód określany jest jako:

- dobry – jeśli stan/potencjał ekologiczny klasyfikowany jest jako bardzo dobry (stan), maksymalny (potencjał) lub dobry, a jednocześnie stan chemiczny jest dobry;
- zły – w pozostałych przypadkach.

Stan ekologiczny – określany jest dla naturalnych jednolitych części wód, potencjał ekologiczny – określany jest dla sztucznych lub silnie zmienionych jednolitych części wód. Stan/potencjał ekologiczny klasyfikowany jest jako:

- bardzo dobry (stan) lub maksymalny (potencjał),
- dobry,
- umiarkowany,
- słaby,
- zły.

Na ocenę stanu/potencjału ekologicznego składa się:

- klasyfikacja elementów biologicznych, prowadzona w zakresie klas I–V,
- klasyfikacja elementów fizykochemicznych:
  - dla rzek w zakresie: klasa I, klasa II lub stan/potencjał poniżej dobrego,

- dla jezior w zakresie: stan/potencjał dobry lub poniżej dobrego,
- ocena wskaźników jakości wód z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne) w zakresie: klasy I, II lub stanu/potencjału poniżej dobrego (dla rzek i jezior),
- klasyfikacja elementów hydromorfologicznych, prowadzona w zakresie klas I lub II.

Ocena stanu chemicznego wykonywana jest na podstawie analizy wyników badań wskaźników chemicznych z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. Stan chemiczny klasyfikuje się jako dobry lub poniżej dobrego.

Jeśli JCW objęta jest monitoringiem obszarów chronionych należy sprawdzić spełnienie wymagań postawionych dla obszarów chronionych i zweryfikować ocenę stanu wód.

Szczegółowe oceny stanu wód powierzchniowych są zamieszczone na stronie internetowej WIOŚ www.poznan.wios.gov.pl.

Ocena stanu wód płynących na terenie powiatu średzkiego za 2013 rok

W JCW Moskawa od Wielkiej do ujścia stwierdzono przekroczenie dla wskaźnika z grupy specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych: węglowodory ropopochodne – indeks oleju mineralnego (w roku 2013 zgodnie z Programem nie wykonywano badań elementów biologicznych, w związku z tym ocena potencjału ekologicznego nie może być wykonana); stan chemiczny oceniono jako dobry.

W JCW Kanał Roguski stwierdzono umiarkowany potencjał ekologiczny, tym samym zły stan wód. O ocenie potencjału ekologicznego zdecydował element biologiczny fitobentos oraz elementy fizykochemiczne (BZT₅, azot Kjeldahla, azot azotanowy, azot ogólny, fosforany, fosfor ogólny). Ponadto stwierdzono niespełnienie wymagań postawionych dla obszarów chronionych.

Nazwa ocenianej JCW	Moskawa od Wielkiej do ujścia	Kanał Roguski
Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Moskawa - Kępa Wielka	Kanał Roguski – Boguszynek
Typ abiotyczny	20	17
Silnie zmieniona lub sztuczna jcw	TAK	NIE
Program monitoringu	MO	MO, MOC
Klasa elementów biologicznych	nie badano	III
Klasa elementów hydromorfologicznych	nie badano	II
Klasa elementów fizykochemicznych	nie badano	PSD
Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	PPD	nie badano
STAN/POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	nie oceniano	UMIARKOWANY
Czy jcw występuje na obszarze chronionym?	NIE	TAK
Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych	nie badano	NIE
STAN CHEMICZNY	DOBRY	nie badano
Weryfikacja stanu wód ze względu na ocenę spełnienia wymagań dla obszarów chronionych		ZŁY
STAN WÓD		ZŁY

Potencjał ekologiczny JCW silnie zmienionej	
Stan ekologiczny JCW naturalnej	

PPD – poniżej potencjału dobrego
 PSD – poniżej stanu dobrego
 NIE – nie spełnia wymagań postawionych dla obszarów chronionych

Ocena stanu wód jeziornych na terenie powiatu średzkiego za 2013 rok

Nazwa ocenianej JCW	Jeziro Raczyńskie
Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Jez. Raczyńskie
Typ abiotyczny	3b
Silnie zmieniona jcw	NIE
Program monitoringu	MO
Klasa elementów biologicznych	V
Klasa elementów hydromorfologicznych	I
Klasa elementów fizykochemicznych	Poniżej Stanu Dobrego
Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	nie badano
STAN EKOLOGICZNY	ZŁY
Czy jcw występuje na obszarze chronionym?	NIE
Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych	nie dotyczy
STAN CHEMICZNY	nie badano
Weryfikacja stanu wód ze względu na ocenę spełnienia wymagań dla obszarów chronionych	nie dotyczy
STAN WÓD	ZŁY

W JCW Jezioro Raczyńskie stwierdzono zły stan ekologiczny, a tym samym zły stan wód. O ocenie stanu ekologicznego zdecydowały badane elementy biologiczne (fitoplankton) oraz wskaźniki fizykochemiczne (przezroczystość, azot całkowity oraz fosfor ogólny).

3.2.2. MONITORING JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH

Na terenie powiatu średzkiego zlokalizowany jest Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 150 *Pradolina Warszawa-Berlin* (GZWP nr 150), będący zbiornikiem czwartorzędowym o znaczeniu ponadregionalnym, gdyż równoleżnikowo przecinając obszar Wielkopolski przebiega dalej na wschód i na zachód. Zbiornik ten narażony jest na zanieczyszczenia antropogeniczne ze względu na swój „odkryty” charakter (intensywna wymiana pomiędzy wodami infiltracyjnymi a podziemnymi).

Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) na terenie powiatu średzkiego

GZWP	Nazwa zbiornika	Wiek utworów	Typ zbiornika	Średnia głębokość	Szacunkowe zasoby dyspozycyjne
				m	tys. m ³ /d
150	Pradolina Warszawa-Berlin	Qp	porowy	25-30	456

Objaśnienia:

Qp –zbiornik czwartorzędowy pradolinny

Obecnie przedmiotem badań monitoringowych jakości wód podziemnych są jednolite części wód podziemnych (JCWPd). Pojęcie to zostało wprowadzone przez Ramową Dyrektywę Wodną.

Oznacza ono określoną objętość wód podziemnych w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych.

Na terenie województwa wielkopolskiego wyznaczono 18 jednolitych części wód podziemnych, w tym na obszarze powiatu średzkiego 2 JCWPd:

- jednolita część wód podziemnych nr 73, obejmująca ponad 95% obszaru powiatu;
- jednolita część wód podziemnych nr 62,

obie zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu.

W roku 2013 badania jakości wód podziemnych na terenie powiatu średzkiego prowadzone były przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Wyniki monitoringu operacyjnego wód podziemnych, którym zostały objęte jednolite części wód podziemnych zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu

Badania prowadzono dwa razy w roku – wiosną i jesienią w 2 punktach badawczych. Jakość wód mieściła się w granicach III klasy (wody zadowalającej jakości).

Ocena jakości wód podziemnych na terenie powiatu średzkiego w roku 2013 /według PIG/

Nr otworu	Lokalizacja otworu	Wody	Stratygrafia	JCWPd	Klasa jakości wód	Wskaźniki decydujące o klasie jakości wód	Użytkowanie terenu
2592	Trzebisławki gmina Środa Wlkp	W	NgM	62	III	tlen, wodorowęglany, żelazo	Grunty orne
2595	Brodowo gmina Środa Wlkp	W	Q	73	III	temperatura, wodorowęglany	Grunty orne

Objaśnienia:

Wody: W – wgłębne, G – gruntowe;

Stratygrafia: NgM- – neogen miocen, Q – czwartorzęd;

Klasa wód: I – wody o bardzo dobrej jakości, II – wody dobrej jakości, III – wody zadowalającej jakości; IV – wody niezadowalającej jakości, V – wody złej jakości.

3.3. MONITORING JAKOŚCI GLEBY I ZIEMI

Monitoring jakości gleby i ziemi stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska. Celem badań jest śledzenie zmian różnych cech gleb użytkowanych rolniczo zachodzących w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka, w szczególności dotyczy to właściwości chemicznych gleb.

Monitorowanie chemizmu gleb ornych prowadzone jest w systemie monitoringu krajowego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) w Puławach. Badania te wykonywane są cyklicznie, w okresach pięcioletnich, od roku 1995. Ostatnie badania gleb były prowadzone w roku 2010. Rozpoczęcie piątego cyklu badań planowane jest na rok 2015.

W ramach krajowej sieci, na którą składa się 216 punktów pomiarowo-kontrolnych zlokalizowanych na glebach użytkowanych rolniczo na terenie kraju, w Wielkopolsce wytypowanych jest do badań 17 punktów pomiarowych, w tym na terenie powiatu średzkiego – punkt w miejscowości Winna Góra w gminie Środa Wielkopolska.

Informacje o wynikach badań gleby prowadzonych w 2010 roku i ocenę jakości gleby zawarto w *Informacji o stanie środowiska oraz wynikach działalności kontrolnej Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska na terenie powiatu średzkiego w roku 2012.*

3.4. MONITORING HAŁASU

Celem monitoringu hałasu jest zapewnienie informacji dla potrzeb ochrony przed hałasem realizowanej poprzez instrumenty planowania przestrzennego oraz ochrony środowiska takie jak mapy akustyczne i programy ochrony przed hałasem, a także rozwiązania techniczne ukierunkowane na źródła lub minimalizujące ich oddziaływanie, np. ekrany akustyczne.

Oceny stanu akustycznego środowiska dokonują obowiązkowo:

- starostowie – dla aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy,
- zarządcy dróg, linii kolejowych, lotnisk, jeśli eksploatacja drogi, linii kolejowej lub lotniska może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach.

Wojewódzki inspektor ochrony środowiska dokonuje oceny stanu akustycznego środowiska na obszarach nieobjętych procesem opracowania map akustycznych.

Jeżeli w związku z eksploatacją drogi lub linii kolejowej powstaje hałas przekraczający wartości dopuszczalne, zarządzający zobowiązany jest do podjęcia działań eliminujących stwierdzone przekroczenia, nie przewiduje się natomiast wydania decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu w środowisku. Inspekcja Ochrony Środowiska nie ma zatem możliwości dyscyplinowania zarządzających drogami poprzez ukaranie administracyjną karą pieniężną. Z tego powodu, jak również z uwagi na trudności w likwidacji konfliktów akustycznych, uwzględnienie potrzeby zapewnienia komfortu akustycznego środowiska na etapie sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego jest najbardziej efektywnym instrumentem w walce z hałasem.

Ze względu na powszechność występowania, zasięg oddziaływania oraz liczbę narażonej ludności, podstawowym źródłem uciążliwości akustycznych dla środowiska są hałasy komunikacyjne.

Przez teren powiatu średzkiego przebiegają drogi krajowe nr 11 Kórnik – Jarocin (Kołobrzeg – Bytom) i nr 15 Miąskowo – Września (Trzebnica – Ostróda) oraz drogi wojewódzkie nr 432 Śrem – Września i nr 436 Książ Wielkopolski – Nowe Miasto nad Wartą. W północnej części powiatu wytyczony został niewielki odcinek autostrady A2. Główny szlak kolejowy powiatu przebiega wzdłuż linii Poznań – Jarocin.

Pomiary poziomu hałasu przez zarządzających drogami, liniami kolejowymi i lotniskami prowadzone są co 5 lat – ostatnio w roku 2010. Na ich podstawie w roku 2012 wykonane zostały mapy akustyczne obszarów położonych w otoczeniu odcinków dróg, na których stwierdzono negatywne oddziaływanie akustyczne. Wykaz odcinków dróg na terenie powiatu, dla których sporządzono mapy akustyczne przedstawiono w „Informacji o stanie środowiska i działalności kontrolnej Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w powiecie średzkim w roku 2012”.

W roku 2013 WIOŚ nie prowadził pomiarów poziomów hałasu komunikacyjnego na terenie powiatu średzkiego.

3.5. MONITORING PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH

W roku 2013 zakończył się drugi, trzyletni cykl badań poziomu pól elektromagnetycznych (PEM) w środowisku, obejmujący lata 2011–2013. W roku tym wykonano kolejną serię badań PEM, prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska i realizowanych w sposób określony w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221, poz. 1645).

Monitoring pól elektromagnetycznych polega na wykonywaniu w cyklu trzyletnim pomiarów natężenia składowej elektrycznej pola w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do

3000 MHz, w 135 (po 45 na rok) punktach pomiarowych rozmieszczonych równomiernie na obszarze województwa.

Punkty wybiera się w miejscach dostępnych dla ludności usytuowanych:

- w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tysięcy,
- w pozostałych miastach,
- na terenach wiejskich

dla każdej z powyższych grup terenów po 15 punktów, dla każdego roku kalendarzowego.

Pomiary wykonuje się w odległości nie mniejszej niż 100 metrów od źródeł emitujących pola elektromagnetyczne.

Na terenie powiatu średzkiego w roku 2013 nie prowadzono pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych. Badania takie były wykonywane w roku 2012 w Środzie Wlkp. przy skrzyżowaniu ulic Prądyńskiego i Jackowskiego (punkcie wytypowanym do badań w kategorii terenów *pozostałe miasta*) i w miejscowości Sulęcín w gminie Krzykosy (punkcie wytypowanym do badań w kategorii *tereny wiejskie*).

W roku 2013, podobnie jak w latach ubiegłych, w trakcie badań na obszarze całej Wielkopolski w żadnym z punktów pomiarowych nie stwierdzono przekroczeń poziomów PEM. Mimo postępującego wzrostu liczby źródeł pól elektromagnetycznych nie obserwuje się znaczącego wzrostu natężenia poziomów pól w środowisku.

3.6. MONITORING GOSPODARKI ODPADAMI

Wojewódzką bazę danych, dotyczącą wytwarzania i gospodarowania odpadami wraz z rejestrem udzielanych pozwoleń na wytwarzanie odpadów oraz na zbieranie i przetwarzanie odpadów, prowadzi marszałek województwa.

Utrzymanie czystości i porządku w gminach należy do obowiązkowych zadań własnych gminy. Gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania.

WIOŚ, w ramach monitoringu gospodarki odpadami, gromadzi informacje o:

- kompostowniach i sortowniach,
- spalarniach,
- składowiskach z uwzględnieniem stopnia i sposobu ich zabezpieczenia.

Informacje te uzyskiwane są z ankiet wysyłanych do gmin oraz do podmiotów gospodarczych, weryfikowanych podczas kontroli.

Spalarnie

Na terenie powiatu nie ma spalarni odpadów.

Kompostownie

W gminie Nowe Miasto nad Wartą, w Elżbietowie znajduje się pryzmowa kompostownia odpadów, którą uruchomiono w październiku 2000 r. Właścicielem obiektu jest Phytopharm Klęka S.A. W 2013 roku ilość kompostowanych odpadów wyniosła 1109,616 Mg suchej masy.

Sortownie

W Pławcach, w gminie Środa Wlkp. znajduje się sortownia niesegregowanych odpadów komunalnych, uruchomiona w lutym 2009 r. Właścicielem obiektu jest PUK Artur Zys Swarzędz. W 2013 r. poddano sortowaniu 34885,03 Mg odpadów; wysortowano:

- metale żelazne kod odpadu: 191202 w ilości 128,94 Mg,
- metale nieżelazne kod odpadu: 191203 w ilości 2,28 Mg,
- tworzywa sztuczne i gumę kod odpadu: 191204 w ilości 39,4 Mg,
- opakowania ze szkła kod odpadu: 150107 w ilości 474,01 Mg,
- opakowania z tworzyw sztucznych kod odpadu: 150102 w ilości 573,88 Mg,
- opakowania z papieru i tektury kod odpadu: 150101 w ilości 1381,98 Mg,

- papier i tektura kod odpadu: 191201 w ilości 98 Mg,
- tekstylia kod odpadu: 191208 w ilości 21,88 Mg,
- minerały kod odpadu: 191209 w ilości 282,34 Mg,
- odpady palne (paliwo alternatywne) kod odpadu: 191210 w ilości 14186,81 Mg,
- inne odpady z mechanicznej obróbki odpadów kod odpadu: 191212 w ilości 17695,51 Mg.

Składowiska odpadów

W 2013 r. na terenie powiatu średzkiego odpady komunalne przyjmowane były na składowisku w Nadziejewie, jednakże w fazie eksploatacyjnej znajdowały się 2 składowiska odpadów komunalnych: w Nadziejewie i od 27.11.2013 r. w Elźbietowie (wcześniej składowisko było zaklasyfikowane w fazie poeksploatacyjnej); są też 2 składowiska, których eksploatację zakończono.

W przypadku składowiska w Elźbietowie odpady zaprzestano przyjmować w roku 2009, decyzję wyrażającą zgodę na zamknięcie składowiska wydano 29.06.2010 r. Nową decyzję na zamknięcie i decyzję zatwierdzającą instrukcję prowadzenia składowiska wydano 27.11.2013 r., w wyniku czego, zgodnie z art. 123.1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2013 r. poz. 21, z późn. zm.) składowisko od dnia uzyskania pierwszej ostatecznej decyzji zatwierdzającej instrukcję prowadzenia składowiska odpadów do dnia zakończenia rekultywacji znajduje się w fazie eksploatacyjnej. Dopiero dzień zakończenia rekultywacji składowiska odpadów jest równocześnie dniem zamknięcia tego składowiska. Termin zakończenia rekultywacji określony został na dzień 30.09.2016 r.

Wykaz składowisk w fazie eksploatacyjnej na terenie powiatu średzkiego w roku 2013

Lp.	Gmina	Miejscowość	Ilość odpadów składowana w 2013 roku /Mg/	Powierzchnia całkowita składowiska /1/ /ha/	Data uruchomienia	Posiadane decyzje ^{2/}	Typ składowiska ^{3/}
1	Środa Wlkp.	Nadziejewo	4683,93	11,01	1995	1,2,3,4,6	IN
2	Nowe Miasto nad Wartą	Elźbietów	0	7,0	1992	1,2,3a,7	IN

Objaśnienia:

- /1/ powierzchnia całkowita składowiska to powierzchnia całego terenu (budynki, drogi wewnętrzne, kwatery) należąca do zarządzającego składowiskiem;
- /2/ posiadane decyzje: **1** decyzja lokalizacyjna, **2** pozwolenie na budowę, **3** decyzja zatwierdzająca instrukcję eksploatacji, **3a** decyzja zatwierdzająca instrukcję prowadzenia składowiska, **4** pozwolenie na użytkowanie, **5** zezwolenie na odzysk lub unieszkodliwianie, **6** pozwolenie zintegrowane na składowanie odpadów z wyłączeniem odpadów obojętnych, o zdolności przyjmowania ponad 10 ton odpadów na dobę lub o całkowitej pojemności ponad 25.000 ton, **7** zgoda na zamknięcie wydana w roku 2013;
- /3/ typ składowiska: **N** odpadów niebezpiecznych, **O** odpadów obojętnych, **IN** odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

Wykaz zamkniętych składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne na terenie powiatu średzkiego

Lp.	Gmina	Miejscowość	Powierzchnia całkowita składowiska /ha/	Data uruchomienia	Data zaprzestania przyjmowania odpadów/ decyzji na zamknięcie	Rekultywacja
1.	Dominowo	Orzeszkowo	2,5	1993	2010 ^{1,2}	w trakcie
2.	Krzykosy	Pięczkowo	3,33	1993	2009 ¹ /2012 ²	w trakcie

Objaśnienia:

- 1 – data zaprzestania przyjmowania odpadów,
2 – data decyzji na zamknięcie

Zgodnie z art. 124.4 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21, z późn. zm) zarządzający składowiskiem odpadów jest obowiązany prowadzić monitoring

składowiska odpadów w fazie przedeksploatacyjnej, eksploatacyjnej i poeksploatacyjnej. Zakres, czas i częstotliwość oraz sposób i warunki prowadzenia monitoringu składowisk odpadów określone zostały w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 09.12.2002 r. (Dz. U. Nr 220, poz. 1858 z późn. zm.) obowiązującym do dnia 16 maja 2013 r. Obowiązek ten został utrzymany w obecnie obowiązującym rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów.

Obowiązek prowadzenia monitoringu na czynnym składowisku określony jest w decyzji zatwierdzającej instrukcję eksploatacji/pozwoleniu zintegrowanym/zezwoleń na odzysk lub unieszkodliwianie, w przypadku składowisk zamkniętych w decyzji wyrażającej zgodę na zamknięcie i przeprowadzenie rekultywacji. Natomiast zgodnie z obowiązującą od 23 stycznia 2013 r. ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, zarządzający składowiskiem odpadów istniejącym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, jest obowiązany w terminie dwóch lat od dnia jej wejścia w życie złożyć wniosek o wydanie decyzji zatwierdzającej instrukcję prowadzenia składowiska odpadów, w której prowadzenie monitoringu określone będzie zarówno dla fazy eksploatacyjnej i poeksploatacyjnej.

Zakres i częstotliwość badań monitoringowych w roku 2013 na składowiskach eksploatowanych i nieeksploatowanych na terenie powiatu średzkiego

Lp.	Lokalizacja składowiska	Badania	Poziom i skład wód podziemnych	Skład wód odciekowych	Skład wód powierzchniowych	Skład i emisja gazu składowiskowego	Osiadanie składowiska	Struktura i skład masy odpadów
1	Nadziejewo	wymagane ¹	4 razy w roku	4 razy w roku	nie dotyczy	12 razy w roku	raz w roku	raz w roku
		wykonane ²	4 razy w roku	4 razy w roku	nie dotyczy	12 razy w roku	raz w roku	raz w roku
2	Elżbietów	wymagane	2 razy w roku	2 razy w roku	nie dotyczy	2 razy w roku	raz w roku	nie dotyczy
		wykonane	2 razy w roku	2 razy w roku	nie dotyczy	brak pomiaru ³	brak pomiaru ⁴	nie dotyczy
3	Orzeszkowo	wymagane	2 razy w roku	2 razy w roku	2 razy w roku	2 razy w roku	raz w roku	nie dotyczy
		wykonane	badań w roku 2013 nie wykonano					
4	Pięczkowo	wymagane	2 razy w roku	2 razy w roku	nie dotyczy	2 razy w roku	raz w roku	nie dotyczy
		wykonane	2 razy w roku	2 razy w roku	nie dotyczy	brak pomiaru ⁵	brak pomiaru ⁶	nie dotyczy

Objaśnienia:

1 – częstotliwość prowadzonych badań zgodnie z wydaną decyzją, w przypadku gdy badanie któregoś ze wskaźników nie jest wymagane wpisano: nie dotyczy

2 – częstotliwość prowadzonych badań zgodnie z informacjami zawartymi w przekazanych do WIOŚ raportach z monitoringu lokalnego na składowiskach w roku 2013

3,5 – pomiaru nie wykonano, gdyż składowisko nie posiada studni odgazowującej

4,6 – pomiaru nie wykonano, gdyż brak reperów geodezyjnych

Monitoring na składowisku w Elżbietowie przeprowadzono z częstotliwością jak dla fazy poeksploatacyjnej, gdyż decyzję zatwierdzającą instrukcję prowadzenia składowiska wydano 27.11.2013 r. – od tej daty składowisko znajduje się ponownie w fazie eksploatacyjnej.

3.7. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

1. W wyniku oceny jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia, strefę wielkopolską zaliczono do klasy A za wyjątkiem pyłu PM10 i benzo(a)pirenu, dla których strefę zaliczono do klasy C. Ze względu na kryteria dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających klasyfikacji, strefę wielkopolską zaliczono do klasy A. Zaliczenie strefy do klasy A oznacza, że jakość powietrza atmosferycznego na jej obszarze jest zadowalająca. Natomiast przypisanie klasy C oznacza przekroczenie wymaganych prawem norm, ale nie muszą one występować na całym obszarze strefy. Planowane na obszarze strefy przedsięwzięcia nie mogą wpływać na pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego.

Jednocześnie na obszarze strefy powinny być prowadzone działania na rzecz utrzymania jakości powietrza lub jej poprawy.

Dla strefy wielkopolskiej Zarząd Województwa Wielkopolskiego przygotował Program Ochrony Powietrza w zakresie benzo(a)pirenu i pyłu PM10.

1. Zgodnie z wymaganiami Ramowej Dyrektywy Wodnej do 2015 roku należy osiągnąć dobry stan wód. Badane w 2013 r.:
  - jednolita część wód Kanał Roguski wykazała zły stan wód,
  - dla jednolitej części wód Moskawa od Wielkiej do ujścia:
    - stwierdzono dobry stan chemiczny,
    - odnotowano przekroczenia wartości granicznej dla stanu dobrego dla wskaźnika z grupy specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych,
    - stanu wód nie określono;
  - jednolita część wód Jezioro Raczyńskie wykazała zły stan wód.

Największy wpływ na jakość wód mają punktowe źródła zanieczyszczeń (wprowadzanie do wód niedostatecznie oczyszczonych lub nieoczyszczonych ścieków oraz zanieczyszczenia obszarowe pochodzące głównie z rolnictwa. Inne ważne źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych stanowią także: rozwój terenów rekreacyjnych bez właściwej infrastruktury (kanalizacja, oczyszczalnie) oraz terenów zabudowy mieszkaniowej w ich bezpośrednim sąsiedztwie i niedostateczna sanitacja wsi.

Należy dążyć do poprawy stanu wód w szczególności poprzez: uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w zlewniach (budowa równolegle sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, odprowadzanie do wód wyłącznie ścieków oczyszczonych); stosowanie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych na terenach użytkowanych rolniczo, podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa.
2. Na terenie powiatu średzkiego wyznaczono 2 JCWPd, obie zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu wód. Badania wód podziemnych wykonane w 2013 r. wykazały jakość wód w granicach III klasy (wody zadowalającej jakości).
3. Monitorowanie chemizmu gleb ornych prowadzone jest w systemie monitoringu krajowego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) w Puławach. Badania te wykonywane są cyklicznie, w okresach pięcioletnich, od roku 1995. Ostatnie badania gleb były prowadzone w roku 2010. Na terenie powiatu średzkiego do badań wytypowano punkt w miejscowości Winna Góra w gminie Środa Wielkopolska. Rozpoczęcie piątego cyklu badań planowane jest na rok 2015.
4. Degradacja klimatu akustycznego środowiska ma miejsce przede wszystkim w sąsiedztwie głównych tras komunikacji drogowej. Ze względu na trudności związane z eliminowaniem tego rodzaju konfliktów akustycznych, podstawowe znaczenie ma właściwa polityka w zakresie planowania przestrzennego. Problem ten dotyczy nie tylko decyzji podejmowanych w stosunku do obiektów będących źródłami hałasu, ale również lokalizowania projektowanej zabudowy i terenów wymagających komfortu akustycznego.

W roku 2013 WIOŚ nie prowadził pomiarów poziomów hałasu komunikacyjnego na terenie powiatu średzkiego.
6. W drugim trzyletnim cyklu pomiarów, obejmującym lata 2011–2013, nie stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego pól elektromagnetycznych na terenach dostępnych dla ludności na obszarze województwa wielkopolskiego.
7. Gospodarka odpadami
  - a) na terenie powiatu eksploatowano: jedną sortownię niesegregowanych odpadów komunalnych w Pławcach (gmina Środa Wlkp.) i jedną kompostownię w Elźbietowie

- (gmina Nowe Miasto nad Wartą) oraz składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Nadziejewie (gmina Środa Wlkp.),
- b) składowisko w Elźbietowie będące w latach wcześniejszych składowiskiem zamkniętym, na którym nie rozpoczęto prac rekultywacyjnych, od listopada 2013 r. znajduje się w fazie eksploatacyjnej w wyniku otrzymania nowej decyzji na zamknięcie i decyzji zatwierdzającej instrukcję prowadzenia składowiska; termin zakończenia rekultywacji określony został na dzień 30.09.2016 r.,
  - c) ilość odpadów poddanych sortowaniu w sortowni w Pławcach była większa w porównaniu do roku 2012,
  - d) ilość składowanych odpadów na składowisku w Nadziejewie zmniejszyła się w porównaniu do roku 2012,
  - e) na terenie powiatu znajdują się 2 składowiska nieeksploatowane, posiadające decyzje o wyrażeniu zgody na zamknięcie; na których rozpoczęto prace rekultywacyjne;
  - f) na składowiskach w Elźbietowie i Pięczkowie nie prowadzono monitoringu w pełnym wymaganym zakresie, natomiast na składowisku w Orzeszkowie w roku 2013 nie przeprowadzono badań monitoringowych.

4. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

W 2013 r. WIOŚ w Poznaniu realizował zadania kontrolne określone w ustawie o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz w „Ogólnych kierunkach działania IOŚ” ustalonych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Podstawowym celem przeprowadzonych kontroli była poprawa komfortu życia ludzi i stanu środowiska, dlatego wybór podmiotów do kontroli dokonywany był w oparciu o analizę szeregu uwarunkowań i kryteriów, między innymi takich jak:

- potencjalna uciążliwość instalacji dla środowiska,
- stan gospodarki odpadami,
- wyniki automonitoringu emisji prowadzonego przez podmioty korzystające ze środowiska,
- wnioski o podjęcie interwencji,
- ograniczenie emisji do powietrza ze źródeł energetycznych i technologicznych.

Zadania kontrolne realizowano w ramach działań planowych oraz pozaplanowych, w tym interwencyjnych, podejmowanych na wnioski obywateli, organów administracji publicznej i innych jednostek organizacyjnych.

Kontrolami objęto przedsiębiorców, jak i jednostki organizacyjne niebędące przedsiębiorcami oraz podmioty prowadzące działalność wytwórczą w rolnictwie.

W ewidencji WIOŚ w Poznaniu znajduje się **101** podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie powiatu. W 2013 r. przeprowadzono **19** kontroli przestrzegania wymagań ochrony środowiska, w tym **6** kontroli jednostek eksploatujących instalacje, dla których wymagane jest pozwolenie zintegrowane.

Podczas **15** kontroli stwierdzono naruszanie przez kontrolowanych przepisów ochrony środowiska.

W wyniku stwierdzonych naruszeń przepisów ochrony środowiska w **9** przypadkach pouczone o konieczności przestrzegania przepisów ochrony środowiska, w **13** – wydano zarządzenia pokontrolne, a w **5** – nałożono mandaty karne na łączną kwotę **1100,00** zł.

Zestawienie liczbowe działań kontrolnych

Jednostka administracyjna	Liczba							Decyzje wymierzające kary	
	zakładów w ewidencji WIOŚ	kontroli	zarządzeń pokontrolnych	mandatów karnych liczba/kwota	decyzji ustalających termin i wstrzymujących	wnioseków o ukaranie do sądów	wnioseków do organów ścigania	liczba	kwota /tys. zł/
Gmina Dominowo	11	4	2	-	-	-	-	-	-
Gmina Krzykosy	8	1	1	-	-	-	-	1	0,50
Gmina Nowe Miasto	18	5	4	2/400	-	-	-	1	6,88
Miasto i Gmina Środa	50	9	6	3/700	-	-	-	1	2,00
Gmina Zaniemyśl	14	-	-	-	-	-	-	-	-
Powiat średzki	101	19	13	5/1100	-	-	-	3	9,38

Instalacje wymagające posiadania pozwolenia zintegrowanego (IPPC):

Na terenie powiatu średzkiego znajduje się **17** jednostek eksploatujących instalacje, dla których wymagane jest pozwolenie zintegrowane. Są to:

1. Specjalistyczne Gospodarstwo Rolne Tomasz Adaszak Chłapowo 13 63-012 Dominowo
2. Specjalistyczne Gospodarstwo Rolne Rafał Ratajczak Zielniczki 5, 63-011 Pławce.

3. Produkcja i sprzedaż jaj konsumpcyjnych Mariusz Pachura Kruczyn 9, 63-041 Chocicza
4. Gospodarstwo Rolne Drobiarstwo Roman Michalski, Boguszyn ul. Śremska 32, 63-041 Chocicza (Ferma Kur Nieśnych do produkcji jaj konsumpcyjnych)
5. L.W.T. Mizgier s.c., Marianowo Brodowskie, 63-000 Środa Wlkp., Ferma drobiu Marianowo
6. Ferma Drobiu Jan Pachura, Damian Pachura ul. Kopernika 58, 63-000 Środa Wlkp. Ferma w m. Kępa Wielka 1
7. Ferma Drobiu Elżbieta i Zbigniew Gabscy w m. Trzebisławki 23 gm. Środa Wlkp.
8. Gospodarstwo Rolne – Ferma Drobiu Krzysztof Pachura Bukowy Las 18, 63-014 Murzynowo Kościelne
9. Gospodarstwo Rolne Produkcji Drobiarskiej Daniel Pachura Kępa Wielka 6, 63-020 Zaniemyśl
10. Ferma Drobiu VERKAPPLUS sp. z o.o. Wolica Kozia 48, 63-040 Nowe Miasto n. Wartą
11. Gospodarstwo Rolne Ferma Drobiu Patrycja Pachura Śnieciska ul. Topolowa 13 gm. Zaniemyśl
12. Pfeifer & Langen Polska S.A. ul. Mickiewicza 35, 60-959 Poznań Cukrownia „ŚRODA” ul. Niedziałkowskiego 27, 63-000 Środa Wlkp.
13. Składowisko Odpadów Innych niż Niebezpieczne i Obojętne w m. Nadziejewo – Zakład Składowania Odpadów Komunalnych Nadziejewo ul. Daszyńskiego 5, 63-000 Środa Wlkp.
14. Hodowla Drobiu Beata, Marcin Majnert ul. Wiejska 11 w Boguszynie, 63-040 Nowe Miasto
15. Gospodarstwo Rolne, Marianowo Brodowskie 20, 63-000 Środa Wlkp. Ferma kur niosek w Starkówcu Piątkowskim
16. Gospodarstwo Rolne Paulina Derda Piotrowice, ul. Jeziorna 34, 62-400 Słupca- chów tuczników w m. Rusibórz, 63-012 Dominowo
17. Gospodarstwo Rolne ”PARTNER” s.c. Emil Derda, Jędrzej Pietrowicz, ul. Berlinga 26, 62-400 Słupca – Chlewnia macior i warchlaków w m. Rusibórz, 63-012 Dominowo

Wszystkie te jednostki posiadają pozwolenia zintegrowane. W 2013 r. przeprowadzono kontrole instalacji IPPC:

1. Hodowla Drobiu Beata, Marcin Majnert, ul. Wiejska 11 w Boguszynie, 63-040 Nowe Miasto
2. Gospodarstwo Rolne Tomasz Mizgier, Marianowo Brodowskie 20, 63-000 Środa Wlkp.
3. Ferma Drobiu E. i Z. Gabscy Trzebisławki 23, 63 - 000 Środa Wlkp.

Stacje demontażu pojazdów i punkty zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji

Na terenie powiatu średzkiego znajdują się: jedna stacja demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz 2 punkty zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji:

- Firma Handlowo Usługowa DYMEK *Damian Węclawiak*, Skup Surowców Wtórnych, przy ul. Brodowskiej 28 w Środzie Wlkp.
- Firma RAW Materials Jacek Rubach, ul. 17 września 12/4 63-000 Środa Wlkp, ul. Brodowska 30 63-000 Środa Wlkp.
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno Usługowo Handlowe Mirosława Pinecka, Bronisław 2, 63-025 Witkowo - punkt zbierania pojazdów w Sulęcinku przy ul. Kotacji.

5. POWAŻNE AWARIE

W 2013 roku na terenie powiatu średzkiego nie było zakładów zakwalifikowanych do zakładów o Dużym Ryzyku (ZDR) jak i Zakładów o Zwiększonym Ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii.

Jeden zakład (Zakład Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego w Środzie Wlkp. Sp. z o.o.) zaklasyfikowano do grupy pozostałych zakładów mogących spowodować poważne awarie, które ze względu na ilość substancji niebezpiecznej, jaka może znajdować się w zakładzie, nie klasyfikują

się do grup ZZR lub ZDR, ale z uwagi na rodzaj substancji, prowadzone procesy technologiczne lub usytuowanie instalacji, stanowią zagrożenie dla środowiska.

Rejestr nie obejmuje stacji paliw, które również mogą być potencjalnym miejscem wystąpienia poważnych awarii.

Zdarzenia o znamionach poważnej awarii.

W roku 2013 na terenie powiatu średzkiego nie wystąpiły zdarzenia o znamionach poważnej awarii, ani poważne awarie.

6. PODSUMOWANIE WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI KONTROLNEJ I POWAŻNYCH AWARII

1. Podmioty korzystające ze środowiska na terenie powiatu średzkiego nie realizują jego ochrony w wymaganym stopniu. W 79 % kontroli stwierdzono naruszenia wymagań ochrony środowiska.
2. Większość nieprawidłowości dotyczyła pojedynczych zagadnień. Nie stwierdzono przypadków całkowitego zaniedbania ochrony środowiska i jawnego lekceważenia przez podmioty obowiązków w tym zakresie.
3. Znaczna część podmiotów nie śledzi w dostatecznym stopniu zmian w prawie z zakresu ochrony środowiska, w wyniku czego działania proekologiczne podejmuje dopiero w następstwie kontroli i postępowania pokontrolnego WWIOŚ.
4. Waga zagadnień ochrony środowiska, obszar działania oraz liczba podmiotów i osób korzystających ze środowiska, przemawiają za potrzebą aktywnego działania wszystkich ustawowo upoważnionych organów.